

Samenvatting onderzoek 'Functioneren van patiënten met CIAP gemeten over een periode van vier jaar'

Door: Karlijn van Oeijen, Laurien Teunissen en Carin Schröder, onderzoekers UMC Utrecht en St. Antonius ziekenhuis Nieuwegein

Van 2007 tot eind 2013 werd in het UMC Utrecht en het St Antonius ziekenhuis Nieuwegein een longitudinaal onderzoek uitgevoerd bij 92 mensen met chronische idiopathische axonale polyneuropathie (CIAP). Patiënten met CIAP hebben last van verminderd gevoel in de voeten, de onderbenen en soms ook in de handen, van pijn en van spierzwakte. In dit onderzoek werd gekeken hoe de ziekte het dagelijks functioneren van patiënten beïnvloedt.

Opzet van het onderzoek en deelnemers

Het onderzoek bevatte vier meetmomenten over een periode van vier jaar: een meting bij de start van het onderzoek, een meting na een half jaar, een na één jaar en een na vier jaar. In totaal startten 92 patiënten met de studie. Na vier jaar waren er nog 63 deelnemers over. De reden van uitval was divers: sommige mensen overleden aan een andere ziekte, sommigen vonden het onderzoek te belastend en bij anderen bleek de diagnose toch geen CIAP.

Meetmethode en -instrumenten

Er werden verschillende metingen uitgevoerd, zie ook Tabel 1. Fysiek functioneren werd gemeten met de shuttle-wandeltest (SWT), een stappenteller (gemiddelde aantal stappen per dag) en een subschaal van de short form 36-vragenlijst. Spierkracht en sensorisch functioneren werden gemeten met de Microfet handheld dynamometer en de Sensory Modality Sum-score. Persoonlijke factoren werden in kaart gebracht met de Hospital Anxiety and Depression-vragenlijst (HADS) en een gestandaardiseerde vragenlijst over de intentie tot het uitvoeren van activiteiten en het ervaren gevoel van controle over het uitvoeren van activiteiten.

Tabel 1: Gebruikte meetinstrumenten.

Meetinstrument	Uitleg
Shuttle-wandeltest	Bij deze test werd aan deelnemers gevraagd om een parcours van 10 meter af te leggen (aangegeven met twee pionnen) op een bepaalde wandelsnelheid. De wandelsnelheid werd langzaam verhoogd van 3 tot 7 km/uur. Van de deelnemer werd verlangd om zo lang als veilig mogelijk was te blijven lopen, zonder onnodig risico te nemen op vallen, overbelasting of pijn. De maximale afstand die behaald kon worden, was 1500 meter.
Stappenteller	Deelnemers kregen zeven dagen achter elkaar een stappenteller mee om bij te houden hoeveel stappen zij dagelijks hadden gezet. Voor het onderzoek werd uiteindelijk het gemiddelde aantal stappen uit deze zeven dagen berekend en meegenomen in de analyses.
Short-form 36 vragenlijst, subschaal fysiek functioneren	Dit is een 10-items tellende subschaal van een vragenlijst over fysiek functioneren. Hoe hoger de score op de vragenlijst, hoe beter het fysiek functioneren.
Microfet handheld dynamometer	De onderzoeker vroeg de deelnemers om met verschillende spiergroepen maximale kracht te leveren. De hoeveelheid geleverde kracht werd op een gestandaardiseerde wijze met een meetapparaat (de dynamometer) vastgelegd.
Sensory Modality Sum score	Door de onderzoeker werd op gestandaardiseerde wijze het gevoel (aanraking, vibratiezin, gewrichtspositie en pijnzin) aan zowel de armen als de benen gemeten. Hierna werd een totaalscore voor de armen en voor de benen berekend. De maximale score was 28. Hoe lager de score, hoe meer het gevoel verstoord was.
Hospital Anxiety and Depression-vragenlijst	Dit is een vragenlijst die aan de hand van 14 items de hoeveelheid ervaren angst en depressieve gevoelens van mensen met gezondheidsproblemen meet. De maximale score op de vragenlijst was 21. Hoe hoger deelnemers scoorden, hoe meer angst of depressieve gevoelens aanwezig waren.

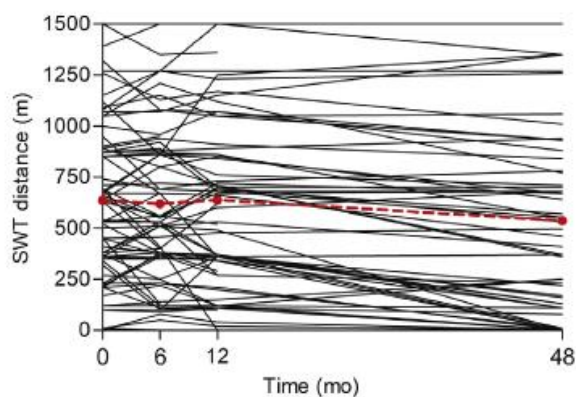
Intentie en ervaren gevoel van controle	In een semigestructureerd interview werd door middel van een vragenlijst met drie items bepaald wat de intentie was om een bepaalde activiteit te ondernemen. Aan de hand van zes items werd het daarbij ervaren gevoel van controle over het uitvoeren van deze activiteit uitgevraagd. De maximale score voor intentie was 15, voor ervaren gevoel van controle was dit 30. Hoe hoger de score, hoe meer intentie en/of meer gevoel van controle.
---	---

Resultaten

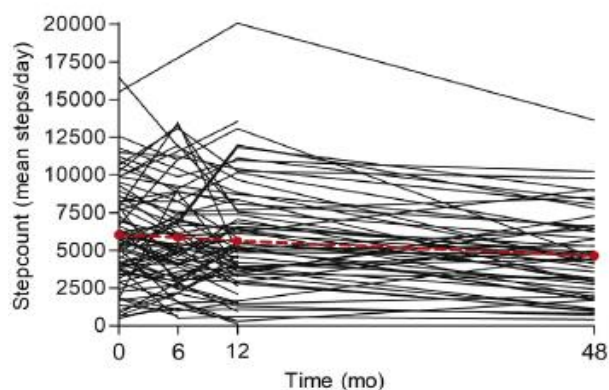
Uit de resultaten blijkt dat het uitvoeren van fysieke activiteiten (o.a.wandelen) bij patiënten met CIAP over de tijd langzaam achteruitgaat. Dit geldt zowel voor de prestatie op de activiteiten (SWT en stappenteller) als de zelfgerapporteerde activiteit (vragenlijst). Deze achteruitgang is geassocieerd met toename van de leeftijd en spierkrachtverlies. De zelfgerapporteerde mogelijkheid om activiteiten uit te voeren is daarnaast geassocieerd met toename van comorbiditeit (dat iemand nog andere aandoeningen erbij krijgt, of dat bestaande andere aandoeningen verergeren), verlaging van het gevoel van controle en toename van depressieve gevoelens. Hierbij moet worden opgemerkt dat er veel individuele verschillen zichtbaar zijn (zie ook Figuur 1, 2 en 3.)

Toelichting bij de figuren: de rode lijn geeft de gemiddelde verandering over de tijd weer. De zwarte lijnen representeren elk een individuele deelnemer aan het onderzoek. Punt 0 = eerste meting, punt 6 = meting na zes maanden, punt 12 = meting na een jaar, punt 48 = meting na vier jaar).

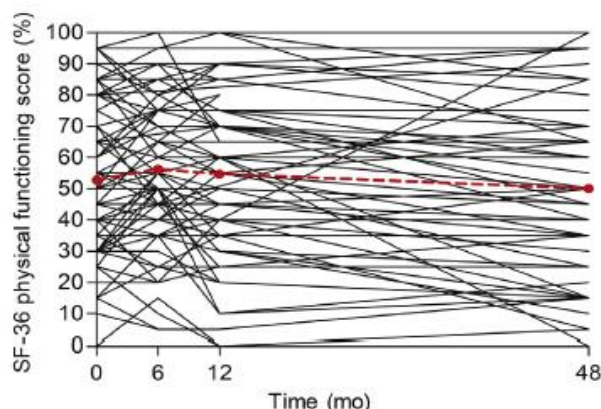
Figuur 1: Spaghetti-plot van de scores op de shuttle-wandeltest.

Figuur 2: Spaghetti-plot van de uitslag op de stappenteller (gem. aantal stappen per dag).

Figuur 3: Spaghetti-plot van de scores op subcategorie fysiek functioneren uit de SF-36-vragenlijst.

Conlusie

Samenvattend is de conclusie van het onderzoek dat er voor de gehele onderzoeksgroep sprake is van een langzame achteruitgang op in het uitvoeren van activiteiten zoals wandelen in de tijd. Deze achteruitgang is groter dan enkel mag worden toegeschreven aan veroudering. Het is opvallend dat er veel en grote individuele verschillen zijn. Toename van leeftijd en afname van spierkracht zijn geassocieerd met de achteruitgang op het activiteitsniveau. Toename van comorbiditeit, verlaging van het gevoel van controle en toename van depressieve gevoelens zijn alleen geassocieerd met achteruitgang wanneer er gebruik wordt gemaakt van zelfrapportage over de mate waarin iemand zich beperkt voelt in het uitvoeren van activiteiten.

Aanbeveling

Spierkracht is cruciaal, het is daarom zinvol om vooral activiteiten (zoals wandelen) te blijven ondernemen, ook wanneer dit niet altijd even makkelijk is. Op deze manier kan zowel spierkracht als de activiteit zelf zo lang mogelijk behouden blijven.